

Tác giả: Richard Stengel (ph&# trách b&# ph&#n biên t&#p c&#a T&#p chí *TIME* đã ph&#ng v&#n Ngo&#i tr&#ng M&# Hillary Clinton hôm 19 tháng 10 năm 2011.

T&#p chí *TIME* s&# ra ngày 27/10/2011 trích đăng n&#i dung chính c&#a cu&#c ph&#ng v&#n theo d&#ng ghi chép l&#i ghi âm ph&#ng v&#n c&#a Richard Stengek. **Nh&#ng ch&# in đ&#m là ph&#n câu h&#i c&#a** ***TIME***

T&#p chí Time ph&#ng v&#n Ngo&#i tr&#ng Hillary Clinton hôm 19-10-2011

Xin c&#m &#n bà r&#t nh&#u vì đã nh&#n l&#i tr&# l&#i ph&#ng v&#n. Chúng ta hãy b&#t đ&#u v&#i chuy&#n công du v&#a r&#i c&#a bà (t&#i Libya, Oman, Afghanistan và Pakistan).

Vâng, xin m&#i.

Tôi nghĩ nh&#ng nh&#n xét c&#a bà v&# Libya là r&#t ph&#n kh&#i, l&#c quan. Có ph&#i đó là s&# l&#c quan v&# nh&#ng g&#i n&#&#c M&# đã làm &# Libya, có ph&#i là bà l&#c quan b&#i vì đây là m&#t mô hình cho s&# tham gia c&#a n&#&#c M&# trong t&#ng lai?

Th&# này v&#y, hãy đ&# tôi nh&#c l&#i m&#t chút v&# giai đ&#n tr&#&#c đó đ&# đ&#tLibyatrong m&#t hoàn c&#nh

mà tôi nghĩ có thể giải đáp câu hỏi trên của ông. Một phần sự mạnh mẽ của tôi là phần giải thích rõ về các nước đang nổi lên và vai trò lãnh đạo thế giới. Khi bắt đầu trở thành Ngoại trưởng tôi thấy các nước thân Mỹ, các đồng minh, và các nước trên khắp thế giới đều đang có rất nhiều những hoài nghi, rất nhiều những lo ngại và sợ hãi. Và một phần những gì tôi đã cố gắng làm trên cương vị Ngoại trưởng là phải tái khẳng định vai trò lãnh đạo của nước Mỹ, song phải thay đổi những gì trong những điều kiện của thế kỷ XXI này thì nước Mỹ phải lãnh đạo theo cách khác chứ không phải theo cách nước Mỹ đã từng làm trong lịch sử.

Và thoạt đầu thì có lẽ người ta thấy hơi khó hiểu khi thấy một tiêu chuẩn của tôi là khẳng định vai trò lãnh đạo của nước Mỹ theo cách tôi tập trung vào những giá trị quan trọng nhất của nước Mỹ, tức là tôi sẽ dùng những công cụ và phương pháp mới mà với ngoại giao và phát triển hiện đang có hiệu lực, có thể đem lại là sẽ dùng sức mạnh một cách khéo léo, nhằm xây dựng các mối liên minh và mạng lưới liên kết bền vững hơn. Và đây là một trong những mục tiêu của tôi trong thời gian sau đó, trong một chức năng đáng kể, tôi đã làm thay đổi cách thức làm ăn của nước Mỹ và kết hợp khéo léo hơn những đòi hỏi về vai trò lãnh đạo hiện nay của nước Mỹ với cái cách thức chúng ta đang khẳng định sức mạnh của mình.

Như vậy nghĩa là tôi đã đến châu Á trước tiên, bởi vì đó là vùng đất của chúng tôi, chứ không chỉ là vùng đất của những mối đe dọa. Hiện nhiên là gần một thập kỷ nay thì những mối đe dọa và nguy hiểm mà tập trung ở đó, điều này là có thể hiểu được, và chúng ta không được phép để cho bạo loạn khắp nơi diễn ra. Những chúng ta phải nhìn vào những cách thức các nước trong khu vực đó, nhất là những cách thức cho vai trò lãnh đạo của nước Mỹ, những cách thức phát triển kinh tế v.v. và chúng ta phải có cách nghĩ khác với cách chúng ta lãnh đạo.

Như vậy là những mục tiêu nói trên đã đưa tôi đến với Mùa Xuân Ả Rập, đến với cuộc Thúc đẩy Ả Rập. Libya cho nước Mỹ một cách thức để chứng minh thế nào là thế sự tập hợp một sự cam kết mạnh mẽ do Hoa Kỳ đưa ra, thế nào là thế sự tin tưởng vào sự cam kết đó những mà phải là sự cam kết bằng sự tham gia trực tiếp của chính những đồng minh mới mà nhà chúng không chỉ những đồng minh quen thuộc của nước Mỹ. Và phải kiên nhẫn xây dựng sự cam kết đó, như điều chúng ta đã làm được, tôi nghĩ đó là điều đã cần của nước Mỹ. Như ngày hôm qua ông đã chứng kiến đây, người Libya hoàn toàn không còn nghi ngờ vì chúng ta có một điều đó là vì họ và chúng ta đã đem bỏ vai trò lãnh đạo mà họ cần đến trong cuộc đấu tranh vì tự do.

Hãy nhìn cái cách chúng ta xử lý Mùa Xuân Ả Rập, chúng ta đang cố gắng gây ảnh hưởng tới việc cai quản đất nước Libya, với sự hoàn toàn thay đổi những gì trong công việc quản lý đất nước của họ và chúng ta không kiểm soát họ. Có vô số những sự kiện xảy ra mà không thể lường trước được, song chúng ta muốn lãnh đạo bằng những giá trị và những lợi ích của nước Mỹ

Mà, bất chấp tình hình sẽ diễn biến theo con đường nào trong thập niên sắp tới, theo cách ngông cuồng của dân Libya sẽ khiến đường lối của Mỹ luôn đúng về phía của dân chúng, của pháp luật, đúng về phía của cộng hòa kinh tế, đúng về phía của các quy định dành cho tất cả mọi người, đặc biệt là phụ nữ. Và tôi hy vọng rằng điều này sẽ là một liều thuốc giải độc hiệu nghiệm cho những tiếng nói xuýt phát từ chính nghĩa để những mặt nạ xấu phát từ chính nghĩa của các đoàn quá khích...

Và bằng câu trả lời, những cái Mỹ đã làm được rất nhiều điều, đầu tiên là ở Ai Cập và Tunisia và tất nhiên là ở Libya, mà nếu theo cách khác nhau tùy thuộc vào tình hình cụ thể của mỗi nước, những tôi tin rằng chúng ta đã xây dựng được một mô hình tốt về cách nước Mỹ muốn giúp đỡ các nước khác trong khi vẫn thừa nhận những giới hạn chúng ta có thể sẽ đạt được.

Chúng ta có cần đến một cách diễn đạt mới về vai trò lãnh đạo của nước Mỹ? Bởi vì sau sự can thiệp vào Libya thì Tổng thống đã bị trích từ một sự ngông cuồng thu hẹp Đệ nhị Cộng hòa, rằng Tổng thống đã lãnh đạo từ phía sau, để dùng cách nói của những người trích. Chúng ta đã quá quen với cách nói rằng nước Mỹ là nhất. Chúng ta có cần một cách nói khác nào đó để nói về chuyển biến này?

Tôi nghĩ đây là một câu hỏi thú vị. Dĩ nhiên tôi phải nói rằng tôi lập luận nói trên, bởi vì tôi nghĩ là nước Mỹ hoàn toàn đóng vai trò lãnh đạo ở tuyến đầu. Nếu không có nước Mỹ thì làm gì có những nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc. Nếu không có nước Mỹ thì làm gì có sự can thiệp quân sự mà như mà để góp phần hoàn tất một việc. Nếu không có nước Mỹ thì tôi nghĩ mọi chuyển biến đã diễn ra theo cách khác chứ không phải như bây giờ. Những tôi cũng tin rằng chúng ta sẽ còn nhiều hơn nữa những ranh giới mà chúng ta không chỉ vẫn đang giữ vai trò lãnh đạo mà nước Mỹ còn thuyết phục được nhân dân đi theo.

Đúng vậy.

Tôi nghĩ một trong những câu hỏi lớn tôi chắc chắn đã đặt ra một khi bắt đầu làm Ngoại trưởng này là: được, nước Mỹ đã sẵn sàng giữ vai trò lãnh đạo, vậy các nước khác đã chuẩn bị sẵn sàng cùng nước Mỹ tìm kiếm một kết quả tốt đẹp trong tình hình nào hay chưa? Đã có rất nhiều sự đồng ý trong các mối quan hệ của chúng ta và đã xảy ra một xu hướng là có nước đã thu mình lại hoặc giữ cho là nước Mỹ chắc chắn sẽ không giữ trên vai cam kết đâu, chưa nói gì tới người ta còn cho là nước Mỹ đang giành giữ vai trò lãnh đạo. Cuộc khủng hoảng kinh tế đã khiến cho rất nhiều người tự hỏi liệu nước Mỹ có lấy lại được vai trò lãnh đạo của mình hay không.

Tôi nghĩ ông đã dùng cách nói rất khéo khi đặt câu hỏi trên, nhưng tôi cho đây mới là điểm chính yếu: ngày hôm nay chúng ta đang sống trong một thế giới đã có các mối liên kết nhiều hơn trước đây rất nhiều. Vậy mà vẫn còn có những người phản đối điều này và không chịu thừa nhận thực tế, nhưng tôi không nằm trong số đó. Quan điểm của tôi là nếu muốn làm lãnh đạo thì phải đánh giá thực trạng xem nhân dân đang chờ đợi điều gì và nhân dân muốn đi đâu. Và nếu điều đó trùng với điều chúng ta tin tưởng, thì thì tốt quá; chúng ta có thể đi theo hướng đó và đưa nhân dân đi cùng. Nếu nhân dân tránh xa chúng ta, nếu nhân dân lựa chọn một con đường khác, khi ấy chúng ta buộc phải dùng mọi phương tiện để thuyết phục rằng con đường chúng ta muốn đi cũng là con đường vì lợi ích của nhân dân. Những cái Mỹ đã làm được rất nhiều điều như vậy trong hai năm rồi qua.

Bà cũng có thể phản nhận các lập luận mà tôi sắp nói ra sau đây. Nhưng bà thường xuyên nói về những gì là hơn cả các mệnh đề – kể từ bài diễn văn của bà tại Wellesley rồi khi bà trở thành Ngoại trưởng – vậy các mệnh đề hiện nay có gì là hơn trên những phương diện nào so với thời kỳ bà còn làm một Thượng nghị sĩ, so với thời kỳ bà là một phụ nhân, thậm chí từ cái thời xa hơn nữa khi bà còn ở Wellesley?

Chà, tôi nghĩ theo định nghĩa thì các mệnh đề nào cũng có gì là hơn cả nó. Tôi không nghĩ trên đời này có điều gì như là các mệnh đề tuyệt đối; và nhưng ai đều dùng các mệnh đề kiểu đó và lãnh đạo bằng các mệnh đề kiểu đó, như Gaddafi chúng ta, thì rút các sự thật rằng đó chỉ là một thế các mệnh đề rồi mới dùng để lừa bịp người khác (Potemkin village). Còn những cái Mỹ thì những gì là hơn cả các mệnh đề bao giờ cũng liên quan đến ngân sách. Giờ đây những người kiểu như Gaddafi có lẽ đang ngày càng trở nên đáng sợ hơn so với trước đây, vì thế chúng ta phải khéo léo hơn. Những cái Mỹ không thể làm theo kiểu Khomeini Marshall trước đây (chương trình vi phạm của Mỹ nhằm tái thiết châu Âu sau Thế chiến II), nhưng vậy thì bằng cách nào chúng ta nhằm tới điều gì là quan trọng đối với nhân dân? Ngày hôm qua ở Libyati tôi đã nghe đi nghe lại câu nói này: hãy giúp chúng tôi chăm sóc tốt thế giới; đó là một cách để giúp chúng tôi chia sẻ lãnh thổ thế giới của dân tộc. Tại sao chúng ta không nhằm tới điều đó và triển khai những nguồn lực theo những cách thức đem lại kết quả?

Chúng ta hiện đang bị hơn cả trong bối cảnh đưa ra chỉ định bởi vì có những người khác đang nổi lên. Đó là một thế lực mới. Điều này đã xảy ra trong những thời điểm khác nhau trong lịch sử. Nhưng dù xảy ra theo cách nào đi nữa thì tôi cũng không coi đó là một sự gì là hơn các mệnh đề của những cái Mỹ. Tôi coi đó như là một thách thức cho việc cách nào chúng ta sẽ dùng các mệnh đề tốt hơn để thúc đẩy an ninh, nhưng lợi ích và những giá trị Mỹ.

Như vậy là chúng ta không thể dùng một cây đu đưa thò ra như cho Trung Quốc hay Brazil hoặc Ấn Độ rằng “Nếu tăng trưởng đi, hãy chia sẻ một chút kinh tế để không đưa nhấc các mệnh đề trong

nh&#n kinh tế toàn cầu”. Điều đó thật là bất ch&#. Và tôi cũng chưa từng thấy có bất kỳ quốc gia nào từng tuân theo những mô&#. Những mô&# bao giờ cũng lãnh đạo bằng những giá trị Mỹ và bằng quan niệm rằng, khác với hầu hết những quốc gia đóng vai trò dẫn đầu khác trong lịch sử thế giới, những mô&# không đi ra ngoài để xây dựng một thế giới, những mô&# không đi ra ngoài để áp đặt một ý thức hệ lên những ai không mong muốn. Chỉ là do ngẫu nhiên mà những mô&# đã có niềm tin rằng những mô&# đi đến để cho sự nảy nở trên văn ti&#m năng của con người và vì thế những mô&# mong muốn dùng mình làm ví dụ minh họa để các nước noi theo, những mô&# muốn rằng họ đi đầu đó và những mô&# muốn dẫn đầu để đi tới điều đó.

Vậy có phải bao giờ chúng ta cũng gặp phải những sự câu thúc? Có chứ, dĩ nhiên là vậy, chúng ta luôn luôn gặp phải những sự câu thúc. Sự câu thúc luôn thay đổi theo thời gian và điều này đòi hỏi chúng ta giữ vai trò lãnh đạo sao cho luôn duy trì sự suy nghĩ về ngày mai. Cách nào để những mô&# đưa những lợi ích và nhu cầu của mình vào trong thế giới? Mọi quan tâm đầu tiên tôi thế giới là sự phải là, những mô&# phải là ai, và mọi để đưa lên những điều gì với chúng ta như là một quốc gia này là chúng ta bắt đầu rất trẻ và ngoạn mục nhìn vào quá khứ và thế là chúng ta bắt đầu hoài nghi chính mình và thậm chí chúng ta còn hoài nghi bản thân mình nhiều hơn là niềm tin cậy còn sót lại của những quốc gia khác dành cho chúng ta. Và tôi nghĩ rằng bởi vì tôi đã quá nhiều lần đi tìm cái ý thức về chủ nghĩa biệt lập Mỹ (American exceptionalism) và niềm tin rằng chúng ta được yêu cầu để giữ vai trò lãnh đạo, cho nên nhiệm vụ của chúng ta là tìm ra cách nào những mô&# tự đặt mình vào vị trí hiện tại quốc gia khác nhau thì những điều khác nhau trước những mô&# để đưa và những câu hỏi khác nhau.

Bà vừa nói rằng chúng ta đang bước vào thời kỳ những mô&# phải có sự tham gia, và tham gia với những điều kiện – để những điều kiện và tất cả những quan niệm về những sự gì là hiện của sự cam kết Mỹ, những điều kiện đang xuất hiện một mối quan hệ mới giữa các công dân, điều này là do truyền thông xã hội, do công nghệ truyền thông – cho nên tôi nghĩ là có những mối quan hệ mới giữa các chính phủ, giữa các công dân và giữa chính phủ với công dân. Liệu đây có phải là điều tích cực rõ ràng dành cho những mô&#? Và nếu đúng vậy thì là tại sao? Và cách nào để những mô&# khai thác điều đó?

Tôi nghĩ đó là một điều tích cực dành cho chúng ta. Một trong những mục tiêu của tôi khi nh&#m chức Ngoại trưởng là đưa ngoại giao ra khỏi những thế giới, ra khỏi những văn phòng bàn giấy của Chính phủ, đưa ngoại giao tới những phòng họp trực tuyến truyền thông, tới những phòng họp của các quốc gia. Như vậy là ngay từ đầu tháng 2 năm 2009 tôi đã cùng tổng thống Obama ngoại giao gặp gỡ với các Chính phủ mang tính bất bu&#, tức là xây dựng những cơ chế để chúng ta đẩy mạnh sự tham gia giữa các Chính phủ, với ngoại giao nhân dân-với nhân dân. Do truyền thông xã hội, do sự phổ biến của công nghệ truyền thông không phải là những điều gì hiện nay cho nên không có những lãnh đạo nào giữ đây có thể phổ biến nhân dân của mình để các nước.

Đúng vậy.

Bây giờ không còn chỗ cho những nhà lãnh đạo để đoán, để tài nhòm trộm kia nữa. Lãnh đạo ngày nay bắt buộc phải ý thức được những gì đang sôi sục ở bên dưới. Vì thế tôi cho rằng ngoại giao giờ đây là sự kết hợp của top-down-xuống-dưới và bottom-up-lên-trên, bởi vì nếu nhân dân có một cảm nghĩ tốt hơn một cách hiểu đúng và chúng ta là ai với một cách nhìn nhận mới về M, thì điều đó sẽ gây ảnh hưởng tới việc đi xuống từ những nhà lãnh đạo có khuynh hướng thiên về hợp tác với chúng ta có thể sẽ làm và điều gì thì nó còn phát đi một thông điệp tới những ai không có khuynh hướng hợp tác với chúng ta.

Chúng ta, chúng tôi đã bắt đầu ngoại giao như thế này: chúng tôi tiếp xúc với các tòa tháp chính và chúng tôi có những cuộc phỏng vấn trực tiếp một nhà ngoại giao của và chúng tôi tiếp xúc rất với nhân dân và cho họ cái họ cần để câu hỏi cho chúng tôi. Tôi đã làm ngoại giao theo cách như vậy dựa trên sự tin tưởng sâu sắc của tôi về những người làm việc trên thế giới, châu Á chúng ta, thế là ra chúng ta biết những gì những người M đã làm cái thì tôi còn đang trông ngóng thành, đây là điều chúng ta cần phải thành thông điệp tới những khu vực rộng lớn trên thế giới trong tám năm qua.

Một khác tôi không đưa ra một sự đánh giá hoặc chỉ trích nào. Vấn đề chính để nhìn là mọi sự diễn ra như trong thế kỷ, không làm gì có sự phân loại nào của M là ai, nước của M là gì. Và chính để tranh cãi của Barack Obama và tôi đã thấy sự thu hút sự chú ý của người dân các nước, và sau đó việc Obama được chọn Tổng thống là một tín hiệu to lớn tới những người trẻ tuổi. Vì thế khi tôi bắt đầu công du thì chúng tôi đã thấy sự có mặt của sự tò mò bởi vì nói thật là chúng tôi rất lo ngại về sự tin tưởng của người dân không phải là có thái độ tiêu cực đối với nước của M mà là có thái độ lãnh đạo mới đối với nước của M.

Sau với khủng bố 11/9, chúng ta đã đóng cửa hàng thủ tục cấp visa, chúng ta đã gây ra một khó khăn cho sinh viên và khách nước ngoài tới các trường tại M. Và các quốc gia khác đã bắt đầu lập dự chế trừng phạt do M đưa ra. Sinh viên bắt đầu tới Australia hoặc Trung Quốc hoặc những nơi khác. Và như vậy là sự hiểu biết quen thuộc, những sự trao đổi là cái đã từng là dấu hiệu phân biệt quá lâu nay các mối bang giao của nước của M, đã thấy sự bất ổn định.

Cho nên tôi nghĩ là cái quan niệm cho rằng chúng ta phải truy cập thông tin tiếp cận tới người dân giờ đây là một điều đã được chứng minh. Và khi tôi bắt đầu làm một công trình nghiên cứu trực tiếp nay nước của M chúng ta bao giờ làm với ngoại giao và phát triển, được gọi tên là *Quadrennial Diplomacy and Development Review*

– QDDR (Nghiên cứu để nhả 4 năm mới lên với Ngoại giao và Phát triển), thì nghiên cứu đó đã tập trung rất nhiều vào cách thức chúng ta làm ngoại giao theo cách khác như thế nào, cách chúng ta sử dụng phương tiện truyền thông xã hội như thế nào.

Khi tôi bắt đầu vào Bộ Ngoại giao thì chúng tôi thậm chí còn chưa có điện thoại BlackBerry riêng. Chúng tôi lúc đó vẫn chưa có điện thoại công cộng truyền thông của thế kỷ XXI. Một trong những lý do là người ta còn chưa chắc chắn liệu chúng có an toàn hay không, để lộ ra thì. Nhưng thực tế là chúng tôi đã bắt đầu gửi thông điệp trên Twitter và Facebook và tất cả những công cụ có tầm nhìn xa khác. Và chúng tôi đã bắt đầu nói với các nhân viên ngoại giao, đặc biệt là những người trẻ tuổi: “Nào, hãy ra ngoài và chuyển trò.” Vì vậy 11/9 nên chúng ta đã thu mình lại. Các Sĩ quan của M là những pháo đài. Chúng ta không có những Góc của M và những trung tâm mà chúng ta từng có rất nhiều để người dân có thể vào đó và tìm hiểu về nó ở M.

Do đó chúng tôi đã nói là chúng ta phải làm theo cách khác. Người dân đang đi về đâu? Vì thế chúng tôi đã thành lập một Trung tâm M tại khu mua sắm lớn nhất tại Jakarta. Và thời điểm thì người dân đã nói “Ôi, Chúa ơi. Thế này nghĩa là sao?” Vậy đây, điểm này nghĩa là chúng tôi đang đưa thông điệp của nước M tới những người dân đang theo dõi sự sống và làm việc.

Bà có nêu rằng bản thân bà là một người theo chủ nghĩa biệt lập M. Thế nhưng bà có phải là một người theo chủ nghĩa biệt lập M theo cách như bà không? Và cách của ông y là sao – có phải là biệt lập hơn theo cách khác với cách của bà, và ông y dùng cách nào để chứng minh với nước ngoài?

Chà, tôi nghĩ là Thế nhưng họ hiểu như thế nào thì là một người theo chủ nghĩa biệt lập M. Ông y là ví dụ của chủ nghĩa biệt lập M. Nhưng tôi nghĩ là ông y còn đi sâu hơn hành động nước ngoài niềm tin đó (niềm tin nước M là cái gì đó đặc biệt, biệt lập). Ông y rất tôn trọng quan điểm của nhân dân các nước khác và những giá trị văn hóa và lịch sử riêng của họ, điều này tôi cho là hợp lý bởi vì chúng ta làm việc với nhân dân của đất nước, chúng ta cần biết họ từ đâu tới và không chỉ đơn thuần như một thực thể riêng biệt. Và tôi nghĩ rằng điều quan trọng nhất là dân của các nước khác với việc ông y muốn làm Thế nhưng nó không hề hiểu rằng điều đó chỉ có thể xảy ra ở nước M.

Chúng ta không cần phải đi khắp nơi đeo một tấm biển lớn có dòng chữ, chúng ta nói, “Tôi là một người theo chủ nghĩa biệt lập M”. Chúng ta chỉ đơn thuần thể hiện nó ra và thế là xong – có thể gọi đó là phương tiện gửi thông điệp. Và tôi biết rằng thế nhưng nó chỉ là một công cụ để

tiên, mặt trong những câu hỏi phức tạp nhất mà người ta thường hỏi tôi, nhất là câu trả lời về các trường hợp đối lập và những môi trường khác, là thế này: Bà làm việc như thế nào với Tổng thống Obama? Bà từng là đối thủ của ông ấy khi vận động tranh cử. Bởi vì ngay cả những người dân chủ, thậm chí ngay cả những người mà chúng ta coi là đã hoàn toàn trở nên thành, thì vẫn tồn tại một suy nghĩ cho rằng sẽ là điếu u hoàn toàn khác khi hai đối thủ chính trị rút cục lại làm việc cùng nhau. Nhưng vậy đó cũng là một thông điệp tình yêu những quan trọng về chính nghĩa bất tận.

Và bao giờ tôi cũng trả lời thế này: Đúng như các bạn nghĩ, chúng tôi đã tranh cãi nhưng lại nhau rất quý trọng. Ông ấy đã cố gắng đánh bại tôi, tôi thì cố gắng đánh bại ông ấy. Nhưng ông ấy chỉ nhận thấy, rồi sau đó ông ấy đã đồng ý tôi làm việc cho ông ấy. Và tôi đã đồng ý bởi vì cả hai chúng tôi đều yêu đất nước của chúng tôi. Nhưng vậy là tôi nghĩ rằng cái thông điệp đó đã gây ra tác động công chúng rất nhiều người dân, và một lần nữa tôi muốn nhấn mạnh đến bất tận những người trả lời.

Nếu bà nhìn lại những gì đang xảy ra ở Ai Cập hiện nay thì thấy người dân bình thường coi đó như là một cuộc cách mạng ngót ngà và như nhàn. Giờ đây người dân nhìn vào Ai Cập rồi nói, chà, họ đang chuyển từ một chính phủ quân sự sang một chính phủ khác. Giờ đây bà phải kể lại về Mùa Xuân Ả Rập, không chỉ là Ai Cập mà còn những nơi khác nữa, thì bà nhìn nhận sẽ khác đó như thế nào? Bà có coi đó như là một sự đổi thay lịch sử của toàn thế giới?

Tôi hoàn toàn coi đó là một sự đổi thay lịch sử toàn thế giới. Tôi nghĩ rằng đó là một sự kiện có thể làm đổi thay lịch sử. Tôi phẫn nộ là người – hoặc chính chính ít nhất tôi không thể nói rằng tôi đã dự đoán được điếu u đó, song vì đã làm việc trong lĩnh vực này trong nhiều năm, cho nên tôi đã dự đoán là những gì đã xảy ra là không thể công nhận. Hơn nữa tháng 1 tôi đã có bài diễn văn tại Doha trong đó tôi đã nói rằng cát dunes chân đang dịch chuyển, rằng trên thế giới thì các thị trường chính trị sẽ sụp đổ. Lúc đó người ta đã nói, ồ, bà thật là tiên tri. Nhưng đó không phải là tôi có khả năng tiên tri. Đó là những gì đã xảy ra sau với người bán hoa quế người Tunisie. Điếu u đó phản ánh sự thay đổi trong thời đại mới của sự tham gia, trong thời đại mới của tính minh bạch và truy cập thông tin thì các nhà lãnh đạo sẽ chính chính ngày càng khó mà lãnh đạo được đoán theo những cách thức thông thường như trước đây.

Vậy mà trên thế giới vẫn còn rất nhiều những nhà lãnh đạo vẫn còn bất tận hậu, và chính chính sẽ còn lâu nữa thì điếu u này mới thay đổi, cho nên tôi nghĩ rằng chúng ta không nên quá hung phấn và kể về một sự đổi thay kỳ diệu nào đó trong ngày một ngày hai. Theo quan điểm của tôi thì các xu hướng lịch sử không triển diễn theo cách như vậy.

Cho nên tôi không biết đích xác phải kết luận thế nào. Phần lớn điều này phụ thuộc vào liệu các lực lượng đã đem lại kết quả ban đầu tại Tunisia, tại Egypt, có đủ sức để thách thức lại mình và tìm ra cách để biến những khát vọng của họ thành những hành động hay không.

Điều này đúng với mọi cuộc cách mạng hoặc mọi trào lưu lớn. Bởi vì thế giới xảy ra điều là những nhà cách mạng, có thể nói như vậy, những người trên quần chúng Tahrir, họ đã mở cánh cửa, song họ không phải là những người thực sự có chuyên môn hoặc phương pháp làm việc, buộc phải thách thức đến những người thực sự có những gì xảy ra tiếp theo. Các lực lượng đóng vai trò thách thức – dù là quân đội hay các nhóm Hồi giáo đã tồn tại như là thách thức trong xã hội, điều đang vượt thế giới hiện đến những cộng đồng.

Vì thế tôi nghĩ rằng sẽ có rất nhiều sự nhân nhượng trong những năm tiếp theo cho những thành công hôm nay sẽ tiếp tục được phát triển sau đó. Những tôi tin rằng với căn bản thì các lực lượng của thế do, các lực lượng của sự cộng đồng, điều rất mạnh. Cách nào để họ triển khai thành các hành động là điều tôi đang quan sát với nhiều lo lắng. Và vì thế lý do là chúng ta không chờ họ thực hiện cách chính trị mà còn cần cách kinh tế nữa – bởi vì tôi là một người vô cùng tin rằng thế giới trung lưu là thực tế của dân chúng. Nhân dân phải cảm thấy họ đang ngày càng khấm khá lên thì họ mới chấp nhận các luật của trò chơi, có thể nói như vậy, tức là họ chịu để cho các nhà lãnh đạo để thực hiện các sự cải thiện. Chúng ta (người Mỹ) được may mắn những điều đó từ bao lâu nay và chúng ta không thể đánh mất nó.

Những quốc gia khác thì sẽ bắt bình đẳng kinh tế, của cộng đồng trong tay một số ít, thì tất cả những điều đó điều phải được thay đổi, không phải chờ đợi vì giờ đây người dân được bầu cử và thành lập các đảng phái chính trị, mà còn là cách nào để mở cửa nền kinh tế và làm cho ngày càng có nhiều người hơn được hưởng sự thịnh vượng.

Cho nên là có rất nhiều việc phải làm cùng một lúc. Và tôi nghĩ rằng rất nhiều người tôi đã gặp trong năm qua nhất là tại Tunisia và Ai Cập thì điều hiểu được họ muốn đi đâu, song họ vẫn còn chưa thực sự biết được cách nào để tiếp tục con đường sự đổi mới cho đó. Rất nhiều cuộc cách mạng hồi tháng 5 đã bắt đầu trong niềm hy vọng lớn. Niềm hy vọng sau đó đã bị tiêu tan bởi thực tế của nền chính trị được thực thi dưới hình thức này hay hình thức khác khắp nơi. Và chúng tôi đã cố gắng rất nhiều để làm cho người dân ở những nơi như Ai Cập hiểu rằng chính trị không phải là một thế giới bên ngoài, rằng không thể đi từ biểu tình tới phát triển chính quyền, rằng một nền dân chủ bao giờ cũng đòi hỏi sự xây dựng những thiết chế dân chúng. Và người dân vẫn còn chưa thực sự cảm thấy thoải mái khi nghe nói tới điều đó.

Nh&#v&#y là chúng ta đang làm h&#t s&#c mình đ&# cung c&#p nh&#ng ví d&# và cung c&#p s&# h&# tr&# phi đ&#ng phái. Chúng ta không đ&#t c&#&#c vào b&#t c&# ai ho&#c ch&#ng l&#i b&#t c&# ai. Chúng ta ch&# đ&#n thu&#n c&# g&#ng đ&#m b&#o r&#ng ng&#&#i dân hi&#u đ&#&#c ph&#i làm đ&#u gì đ&# đ&#n n&#i mà h&# tin r&#ng h&# đang c&# g&#ng đ&#n.

Tôi nghĩ m&#t s&# nh&#n v&#t ch&# ch&#t c&#a cu&#c Ch&#m đóng Ph&# Wall gì đây đang đánh giá (nghe không rõ)... ph&#i đ&#&#c truy&#n bá trên toàn th&# g&#i, s&# tìm th&#y s&# an&#i trong đ&#u bà đang nói. Có ph&#i c&# nh&# sát đã làm đ&#ng th&#m quy&#n...? Bà có theo dõi chút nào tình hình không?

Tôi ch&# theo dõi tin t&#c thôi. Ý tôi mu&#n nói là, tôi không th&# gi&# v&# bi&#t h&#t nh&#ng gì nh&#ng ng&#&#i chi&#m đóng Ph&# Wall đang ch&# tr&#&#ng b&#i l&# h&# th&#c s&# không có m&#t ch&#&#ng trình ngh&# s&#. Nh&#ng tr&#&#c khi có cu&#c chi&#m đóng Ph&# Wall thì tôi đã nghĩ r&#ng đ&#ng Tea Party cũng có đ&#ng c&# n&#c c&#&#i gi&#ng nh&# nh&#ng ng&#&#i đang chi&#m đóng Ph&# Wall hi&#n nay. Và tôi bi&#t đ&#ng Tea Party không thích nghe đ&#u tôi v&#a nói, nh&#ng r&#t nhi&#u ng&#&#i c&#a đ&#ng Tea Party đã th&#c s&# khó ch&#u v&# các kho&#n c&#u tr&# tài chính c&#a Chính ph&#. H&# nghĩ, Th&# quái nào mà Chính ph&# l&#i c&#u tr&# nh&#ng ngân hàng kh&#ng l&# và đ&#ng th&#i đ&# h&# t&#ch thu nhà th&# n&# ng&#&#i hàng xóm c&#a tôi? Ý tôi mu&#n nói là ng&#&#i dân th&#y s&# c&#u tr&# tài chính c&#a Chính ph&# là vô lý. Và tôi nghĩ r&#ng câu h&#i nói trên là công b&#ng.

R&#t nhi&#u nh&#ng ng&#&#i chi&#m đóng Ph&# Wall là t&# cùng m&#t thành ph&#n, nghĩa là s&# không có s&# nh&#n r&#ng. Cha tôi là ng&#&#i theo Đ&#ng C&#ng hòa, t&#ng là m&#t ch&# doanh nghiệ&#p nh&#. Ý tôi nói là th&#c s&# là nh&#. Cha tôi th&#&#ng xuyên ch&# có m&#t ho&#c hai ng&#&#i làm; h&#u nh&# ch&# là m&# tôi, các anh trai tôi và tôi. Ông &#y theo quan đ&#m ph&#n nào gi&#ng quan đ&#m ki&#u Jefferson r&#ng chúng ta nên th&#n tr&#ng v&#i nh&#ng cái gì “to”, b&#i vì quan li&#u c&#ng k&#nh quá s&# khi&#n chúng ta không còn gi&# đ&#&#c cái làm nên đ&#u đ&#c bi&#t &# n&#&#c M&#.

Và đ&#n bây gi&# tôi v&#n luôn suy nghĩ v&# quan đ&#m c&#a cha tôi, b&#i vì chuy&#n c&#a cha tôi đã x&#y ra r&#t lâu r&#i song nó v&#n có liên h&# v&#i c&# s&# ki&#n đ&#ng Tea Party l&#n s&# ki&#n Ch&#m đóng Ph&# Wall. H&#&#m chút, chúng ta s&# có s&# ph&#n &#ng l&#i, đ&#ng h&#&#ng quá nhi&#u h&#n ng&#&#i khác. Cái chính ph&#i hi&#u qu&#, đ&#ng lãng phí ti&#n, và đ&#ng có đ&# nh&#ng ông l&#n cu&#m ti&#n mang đ&# ch&# khác. Đó là cái tâm tr&#ng c&#a cha tôi.

Nh&#n nói t&#i cái to, hãy nói m&#t chút v&# Trung Qu&#c.

Xin mời.

Giờ đây bà nói nhiều về châu Á, theo cách bà đã đưa ngoại giao Mỹ tới các mảnh khéo léo và mảnh mảnh ngòn, dường như Trung Quốc là đang áp dụng sức mạnh khi u cũ như ngà là hi u qu theo cách mà nước Mỹ đã từng làm song gì đây không thể tiếp tục làm theo cách đó được nữa. Bà có thể ý đồ đó – đó là đưa mà chúng ta có thể nói mãi không hết. Rõ ràng là Trung Quốc đang cạnh tranh với Mỹ, nhưng đó là sức cạnh tranh gì mà i được chấp – bà thể ý gì tiếp tục lại của sức mạnh Trung Quốc, trên phương diện khả năng đưa hành động nước của họ và [họ đang trở thành] bá quyền gì như nước Mỹ đang là?

Chà, tôi nghĩ rằng đưa quan trọng là chúng ta đã chuyển trọng tâm tới châu Á. Và tôi muốn nhấn mạnh là tôi nghĩ không phải là nước Mỹ đang bỏ qua những rủi ro và mối nguy hiểm vốn tiếp tục tồn tại ở Nam Á, Trung Đông, Bắc Phi v.v., song gì đây chúng ta phải quay trở lại với các hợp kinh doanh. Chúng ta phải tìm kiếm những cách thức để nước Mỹ có thể mở rộng sự hiện diện về kinh tế, gây ảnh hưởng, và hợp tác với Trung Quốc. Mục tiêu của tôi phần nào là đưa Hoa Kỳ hòa nhập vào cái kết cấu đang tồn tại sẵn ở khu vực châu Á.

Tôi hiểu.

Và rất nhiều người Mỹ đang theo sát báo cáo đưa này. Khi tôi tới Indonesia hai tháng 2 năm 2009 và nói rằng chúng tôi sẽ ký một Hiệp ước hợp tác và tham gia vào ASEAN thì nhiều người đưa cho là chuyển hoàn toàn bộ. Có sự phản kích ở châu Á, đặc biệt là những người đưa cao giá trị của các thị trường của họ thì đây là sự chuyển trọng tâm tôn trọng nước họ. Còn đặc biệt là những ai muốn tin chắc Hoa Kỳ là một cường quốc có một thế mạnh trước Thái Bình Dương để giúp tạo cân bằng với Trung Quốc thì tuyên bố của tôi là một sự thách thức rõ ràng. Rồi sau đó là hội nghị Thượng đỉnh Đông Á. Chúng tôi muốn tiếp tục một hội nghị thượng đỉnh ASEAN-HOA Kỳ. Tổng Cộng đưa có mặt, chúng tôi đã làm được rất nhiều đưa ở châu Á, và cả Trung Đông và tôi đưa coi châu Á là một ưu tiên thực sự.

Nếu chúng ta nhìn vào Trung Quốc, nhìn vào những gì họ đang làm trong khoảng thập niên vừa qua thì chúng ta sẽ thấy là họ sẽ đóng rất nhiều vai trò sức mạnh mẽ mẽ của họ.

Đúng vậy.

Nếu chúng ta coi số cám nhám nhá là số cám nhá ngoái giao và số cám nhá kinh tế, khi ấy các số cám nhá đó rất hiáu quả trong việc truyán bá rằng khu vực, táo ra đáu tá, xây dựng những gì mà các nác cán, làm việc để xây dựng các mối quan hệ nhám thay đổi mối hận thù lịch sử hoặc sự nghi ngờ nhau. Và điều này không chỉ ở châu Á. Ý tôi muốn nói là Trung Quốc đã đưa số cám nhám nhá tới châu Phi, châu Mỹ Latinh, họ làm những điều gì họ cần.

Vậy là họ đang hoàn toàn có quyền làm như vậy. Tôi tin vào một thế trường kinh tế toàn cầu, như vậy là nếu như Trung Quốc muốn tham gia vào đó và cần tranh với ngành khai khoáng công nghệ, thì họ hoàn toàn có quyền làm điều đó. Nhưng tôi hoàn toàn không tin chúng ta nên nhượng bộ họ, chúng ta cũng cần cần tranh với họ với những công cụ của quyền lực mềm. Như vậy là dù tham gia vào nhiều thế lực hiện nay hoặc đưa ra là điều này dân coi là quan trọng, để phó với thiên tai là điều xảy ra rất nhiều trên thế giới và ở khu vực đó thì những nước có rất nhiều điều để nói và chúng ta sẽ bắt đầu một cái lần nếu như chúng ta không có một thế lực để nói ra câu chuyện.

Đúng thế chúng ta đưa biết – đây công phải điều bí mật gì phải giữ kín – rằng Trung Quốc đang gia tăng tài sản quân sự. Vâng, đó là điều một nước công nghệ làm nếu họ có những nguồn lực, mà Trung Quốc thì đang có. Bên phải của chúng tôi là phải để mở rộng rằng chúng ta có một số nước công nghệ mình của chúng ta theo hình thức, công nghệ như Philippines, Nhật Bản, Thái Lan, ở nơi chúng ta có mối quan hệ chặt chẽ, công nghệ như Australia, và trên khắp châu Á ở nơi chúng ta có những mối tác động quan trọng.

Và như vậy khi Trung Quốc bắt đầu lên gân, và tôi nghĩ họ lên gân một phần là vì họ muốn khẳng định do cái thế trường kinh tế hiện nay của họ, thì lúc này chúng ta không thể tham gia theo cách như trước đây. Tôi nghĩ là thế trường lại đang đòi hỏi chúng ta phải tham gia theo cách khác. Có rất nhiều hoạt động đang xảy ra ở bên Hoa Nam [tức Bắc Đông], có rất nhiều điều đang xảy ra liên quan đến việc Trung Quốc đang thế khẳng định mình, Trung Quốc đang có những thái độ ngăn cản các nước thăm dò dầu mỏ, và nhiều chuyện khác nữa theo hướng đó. Cho nên tôi có quan điểm rõ ràng là Mỹ phải tuyên bố từ do hàng họ là một quyền quốc tế. Có những pháp luật pháp để giới quy tắc tranh chấp với lãnh thổ, vì thế chúng ta không là chủ nhân của vùng nào. Tôi sẽ không nói hòn đảo này là thuộc về Indonesiacòn hòn đảo kia thuộc về Trung Quốc Đó không phải là vai trò của Hoa Kỳ. Nhưng chúng ta sẽ khẳng định rõ ràng nguyên tắc của pháp luật và giới pháp giới quy tắc và đưa vào pháp luật.

Và đi&#u này d&#n d&#t tôi t&#i m&#t v&#n đ&# r&#ng h&#n là m&#t ph&#n c&#a nh&#ng gì chúng ta ph&#i làm cho th&# k&# XXI, &#y là ph&#i t&#o ra m&#t khung kh&# m&#i d&#a vào nh&#ng nguyên t&#c. Nh&#ng gì t&# ra có hi&#u qu&# &# th&# k&# XX, nh&#ng gì ch&#c ch&#n đã t&#ng đem l&#i l&#i ích cho chúng ta song tôi nghĩ cũng đã đem l&#i l&#i ích cho ph&#n còn l&#i c&#a th&# gi&#i, hi&#n đang ch&#ng t&# có nh&#ng d&#u hi&#u hao mòn và hoàn toàn không ph&#n ánh đ&#c nh&#ng đi&#n bi&#n m&#i m&#. Vì th&# chúng ta c&#n m&#t cách ti&#p c&#n d&#a vào nguyên t&#c đ&# gi&#i quy&#t nh&#ng v&#n đ&# kinh t&# và tranh cãi chính tr&#. Tôi g&#i đó là s&# t&#ng h&# d&#a trên nguyên t&#c; chúng ta ph&#i có m&#t b&# nguyên t&#c đ&# m&#i ng&#i tuân th&# và h&#ng l&#i t&# vì&#c đó b&#i vì bên kia cũng đang tuân th&#.

Và đây là m&#t công cu&#c lâu dài. Tôi đã nói đi&#u này v&#i ng&#i Trung Qu&#c. Hãy l&#y ví d&# v&# bi&#n HoaNam [Bi&#n Đông]. N&#u chúng ta không có m&#t cách ti&#p c&#n d&#a trên nguyên t&#c &# bi&#n Hoa Nam đ&# sao cho chúng ta nhìn vào lu&#t qu&#c t&# và lu&#t d&#a vào t&#p t&#c và gi&#i quy&#t tranh ch&#p b&#ng nh&#ng c&# ch&# ho&#c đã đ&#c xác l&#p ch&#c ch&#n ho&#c c&#n thi&#t ph&#i đ&#c t&#o ra, khi &#y chúng ta s&# nói gì khi chúng ta quy&#t đ&#nh chúng ta mu&#n đi qua Nam C&#c b&#i vì &# đó gi&# đây có th&# đi l&#i đ&#c do băng đã tan b&#t đi r&#i và ng&#i Nga nói “không đ&#c”, “đó là c&#a chúng tôi” ho&#c &# m&#t vùng bi&#n nào đó khác mà ng&#i ta đang b&#t đ&#u tuyên b&# ch&# quy&#n b&#ng vũ l&#c đi ng&#c l&#i nh&#ng chu&#n m&#c qu&#c t&#?

Và chuy&#n này không ch&# liên quan đ&#n b&#t k&# m&#t qu&#c gia duy nh&#t nào. Chuy&#n này có liên quan đ&#n vi&#c b&#ng cách nào chúng ta có đ&#c m&#t b&# nguyên t&#c đ&# tuân th&#, đ&# t&#t c&# m&#i ng&#i đ&#u đ&#c h&#ng t&#i đa nh&#ng k&#t qu&# tích c&#c t&# b&# nguyên t&#c đó.

P.A.T. d&#ch t&# <http://swampland.time.com/2011/10/27/qa-hillary-clinton-on-libya-china-the-mide-east-and-barack-obama/>